

МІНІСТЕРСТВО МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ФЕДЕРАЦІЯ АЛЬПІНІЗМУ І СКЕЛЕЛАЗІННЯ УКРАЇНИ

ПРАВИЛА
спортивних змагань з альпінізму

2019

УДК 796.525

ББК 75.82

*Затверджено Міністерством молоді та спорту України
23 жовтня 2018 наказ № 4894.*

*Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19 листопада
2018 № 1307/32759.*

Правила спортивних змагань з альпінізму. Офіційне видання /
О. А. Верба, Г. І. Чуб ; за загальною редакцією М. В. Загірняка. –
Кременчук : КрНУ імені Михайла Остроградського, 2019. –
80 с.

ISBN 978-617-7304-06-6

Наведено Правила спортивних змагань з альпінізму. Правила поширюються на всі альпіністські спортивні змагання, що проводяться за участю українських альпіністів як на території України, так і за її межами.

УДК 796.525

ББК 75.82

ISBN 978-617-7304-06-6

I. Загальні положення

1. Ці Правила визначають основні засади організації та проведення змагань з альпінізму.

Ці Правила розроблено з урахуванням Міжнародних правил змагань з альпінізму Євро-Азіатської асоціації альпінізму.

2. Терміни та аббревіатури, що вживаються у цих Правилах, означають:

айс-фі – альпіністський пристрій, що використовується для подолання крутих льодових ділянок під час сходження;

альпіністські кішки – альпіністське спорядження, що використовується для подолання льодових та фірнових ділянок під час сходження;

вісімка – спеціальний альпіністський вузол, що використовується для прив'язування вірьовки одним кінцем;

гачки – альпіністське спорядження, яке забивають у щілини скель для забезпечення страховки учасників під час сходження;

дисциплінарна комісія Федерації альпінізму і скелелазіння України – комісія, яка розглядає надзвичайні та конфліктні ситуації, що виникли під час проведення змагань та здійснення сходжень;

ЄААА – Євро-Азіатська асоціація альпінізму;

ЄСКУ – Єдина спортивна класифікація України з неолімпійських видів спорту;

жумари – альпіністський пристрій, що використовується для піднімання на альпіністській вірьовці;

заочні змагання – суддівство змагань згідно з поданими звітами за підсумками спортивного сезону;

зафіксована зачіпка – остання зачіпка, яку впевнено використав спортсмен;

зв'язка – команда з двох спортсменів, зв'язаних альпіністською вірьовкою, які по чергово пересуваються на маршруті між пунктами страховки і по чергово страхують один одного вірьовкою через пункти страховки;

КСГВ – класифікатор категорії складності гірських вершин;

марафон – формат змагань, у яких для визначення результату команди здійснюють максимально можливу кількість сходжень за певний період часу;

маятник – бокове переміщення від вертикалі на закріпленій альпіністській вірьовці;

МСАА – Міжнародний Союз Альпіністських Асоціацій;

скай-хуки – альпіністське спорядження, яке закладають у щілини скель для забезпечення страховки учасників під час сходження;

спринт – формат змагань, у яких для визначення результату команди здійснюють однакову кількість сходжень за певний період часу;

сходження – піднімання спортсмена на вершину маршрутами гірського рельєфу;

технічний інцидент – подія на трасі, що заважає або допомагає руху спортсмена, який не спричинений діями спортсмена;

ФАіСУ – Федерація альпінізму і скелелазіння України (далі – Федерація);

фірн – сніговий наст;

ФСТ – фізкультурно-спортивні товариства;

ШТО – штучні точки опори, що додатково використовуються для проходження складних ділянок траси.

Інші терміни, що використовуються у цих Правилах, вживаються у значеннях, наведених у Законі України "Про фізичну культуру і спорт".

3. Змагання з альпінізму проводяться відповідно до Положення (Регламенту) про проведення відповідного змагання з альпінізму (далі – Положення).

4. Зареєстровані для участі у змаганнях особи повинні дотримуватись цих Правил, Міжнародних правил змагань з альпінізму Євро-Азіатської асоціації альпінізму.

5. Змагання з альпінізму проводяться з метою:
розвитку і популяризації альпінізму в Україні;
визначення кращих спортсменів-альпіністів, команд клубів, адміністративно-територіальних одиниць, фізкультурно-спортивних товариств, що розвивають альпінізм; підвищення спортивної майстерності та виконання вимог Положення про Єдину спортивну класифікацію України, затвердженого наказом Міністерства молоді та спорту України 11 жовтня 2013 року № 582, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 листопада 2013 року № 1861/24393 (зі змінами);

визначення кандидатів для формування збірних команд клубів, адміністративно-територіальних одиниць, ФСТ, збірних команд України;

покращення методів та практики суддівства змагань з альпінізму;

обміну досвідом, знаннями та інформацією.

II. Програма, ранги, дисципліни і види змагань

1. Змагання з альпінізму вимагають сходження спортсменів на вершини за маршрутами або проходження спортсменами трас на природному гірському або штучному рельєфі. Судді оцінюють змагання за критеріями категорії складності, висоти сходження, часу і характеру проходження маршрутів (трас), а також природних і кліматичних умов.

Змагання можуть проводитися як окремо серед чоловіків і жінок, так і у загальному, а також змішаному заліках, що обумовлюється Положенням.

2. Змагання з альпінізму розподіляються за рангами:

III ранг – чемпіонат України, Кубок України, включені до ЄСКУ, крім змагань спортсменів юніорського віку;

IV ранг – інші всеукраїнські змагання, включені до ЄСКУ, серед спортсменів юніорського віку;

V ранг – чемпіонати АР Крим, областей, міст Києва, Севастополя, ФСТ та відомств, крім змагань спортсменів юніорського віку, які включено до календарного плану спортивних змагань, зокрема кваліфікаційні змагання;

VI ранг – чемпіонати АР Крим, областей, міст Києва, Севастополя, ФСТ та відомств серед спортсменів юніорського віку, чемпіонати міст, районів, спортивних клубів, спортивних шкіл.

3. Змагання з альпінізму проводяться з таких дисциплін:

1) сходження – сходження групи (команди) спортсменів на вершину по гірському рельєфу (маршруту) визначеної категорії складності. Результатом є кількість балів, що враховують складність певного маршруту, його освоєння, умови сходження (метеоумови тощо), техніку і тактику сходження, час проходження маршруту. Змагання зі сходжень командні. У кваліфікаційних змаганнях V – VI рангів можливий особистий залік за підсумками сезону;

2) змагання з техніки альпінізму – змагання з техніки лазіння і страховки на природних скелях або штучному рельєфі. Результатом є кількість балів, що враховують відстань, пройденою учасниками вздовж осьової лінії маршруту в межах встановленого часу, або час проходження встановленої відстані, з урахуванням штрафу з техніки. Змагання з техніки альпінізму проводяться у командному і особистому заліках.

4. Змагання зі сходжень проводяться у таких видах (класах):

скельний;
технічний;
висотний.

5. Класи змагань визначаються за формою гірського рельєфу та висотою вершин.

6. У класах змагань можуть бути заявлені маршрути на вершини висотою:

у технічному – до 6000 м;
у висотному – від 6001 м та вище;
у скельному – висота вершин визначається Положенням.

7. У разі проведення змагань у визначеному гірському районі допускається зміна граничних висот класів у межах +/- 300 м.

8. Змагання серед юнацької та юніорської вікових категорій та кваліфікаційні змагання зі сходжень під час офіційних альпіністських заходів можуть проводитись для виконання кваліфікаційних норм та вимог з альпінізму першого спортивного розряду і нижче ЄСКУ.

9. Учасникам змагань віком до 18 років дозволяється брати участь у змаганнях за наявності згоди одного з батьків (усиновлювачів або опікунів).

10. У кожному з вищезгаданих класів змагання можуть проводитися як в один, так і два тури. Якщо прийнято двотурову систему, в першому турі проводяться змагання з техніки альпінізму, у другому – сходження, що визначено Положенням.

11. Складність маршрутів сходжень розподіляється на шість категорій (від 1 до 6) з розподілом на підкатегорії А і Б, де 1А – некатегорійна найменш складна та категорійні 1Б; 2А; 2Б; 3А; 3Б; 4А; 5А; 5Б; 6А; 6Б – найбільш складні.

12. Класифіковані маршрути включаються до КСГВ України рішенням виконкому Федерації. Маршрути, включені до КСГВ ЄААА, визнаються дійсними і підлягають перегляду лише у виняткових випадках:

1) вершини Карпат класифіковано тільки в зимовий період – з 15 грудня до 30 березня;

2) нові маршрути поділяються на першосходження, першопроходження, варіант (не менше 25 % маршруту здійснено вперше) та комбінацію (початок по одному маршруту, потім перехід на інший маршрут).

13. Змагання зі сходжень із суддівством можуть проводитись у двох форматах:

1) на місці здійснення сходжень;

2) за підсумками сезону, тобто за результатами сходжень, що надані у вигляді звітів про сходження (заочні змагання).

III. Організація проведення змагань

1. Змагання з альпінізму мають проводитися відповідно до цих Правил та Положення.

2. У разі проведення відкритих всеукраїнських змагань до участі можуть допускатися спортсмени інших країн за узгодженням з організаторами змагань та головним суддею.

3. Підставою для організації та проведення змагань з альпінізму є Положення.

4. Положення включає в себе такі розділи:

цілі і завдання;

строки і місце проведення;

організація та керівництво змаганнями;

учасники та умови допуску;

характер заходу;

програма проведення змагань;

безпека та підготовка місць проведення змагань;
умови визначення переможців, нагородження учасників і тренерів;
умови фінансування заходу та матеріального забезпечення учасників;
строки та порядок подання заявок на участь у змаганнях;
інші умови, що забезпечують якісне проведення змагання.

5. У Положенні зазначаються:

послідовність видів змагань та порядок і види стартів;
відомості про підготовку та організацію змагань;
кількість суддівських бригад;
період нічного часу;
час технічної наради з представниками;
особливості видів та умови проходження трас;
час проведення церемоній відкриття та закриття змагань,
а також нагородження переможців і призерів;
час відкриття та закриття зони ізоляції;
час представлення трас;
терміни подання звітів команд про сходження,
підсумкових протоколів результатів.

6. Положення не має суперечити цим Правилам. Змінювати Положення менше ніж за три дні до змагань забороняється.

7. Організація, що проводить змагання, забезпечує виконання заходів, необхідних для безпеки учасників, суддів та глядачів у межах зони змагань, і зобов'язана під час проведення змагань:

- 1) розіслати Положення не пізніше ніж за 30 днів до початку змагань;
- 2) утворити організаційний комітет з підготовки і проведення змагань;

- 3) укомплектувати головну суддівську колегію;
- 4) провести церемонії відкриття, закриття, нагородження переможців і призерів;
- 5) забезпечити якісну підготовку трас для проведення змагань, місць для розминки і відпочинку учасників, місць для розміщення суддівських бригад та глядачів;
- 6) організувати господарче та матеріально-технічне забезпечення, медичне обслуговування змагань;
- 7) забезпечити присутність лікаря або іншого медичного працівника під час проведення змагань і монтажу/демонтажу трас;
- 8) організувати розміщення учасників та суддів, а також роботу обслуговувального персоналу;
- 9) запровадити наочну агітацію, пропаганду та інформацію про змагання з обов'язковим відзначенням організатора змагань;
- 10) передбачити застосування відеотехніки.

8. Участь у змаганнях здійснюється на підставі:

- 1) попередньої заявки на участь у змаганнях за формою, наведеною у додатку 1 до цих Правил, яку направляють до організації, яка проводить змагання, у строки, встановлені Положенням (попередньою заявкою для сходжень під час кваліфікаційних змагань з альпінізму є інформаційна карта про проведення заходу);
- 2) допуску лікаря, який здійснюється на основі медичного огляду;
- 3) заявочного листа, форму якого наведено у додатку 2 до цих Правил, який подається до мандатної комісії під час проведення змагань.

Заявочний лист для заочних змагань подають разом зі звітом про змагання.

Якщо заявочного листа немає, спортсмен допускається до змагань за наявності медичної картки, виданої лікарсько-фізкультурним диспансером з візою лікаря про допуск до цих змагань.

9. Спортсмени зобов'язані мати страхове свідоцтво (поліс, сертифікат), визначене(ий) пунктом 2 частини четвертої статті 6 Закону України «Про страхування».

10. Мандатну комісію призначає організація, яка проводить змагання. До складу мандатної комісії входять представник організації, який проводить змагання, головний секретар і представник суддівської колегії, а також лікар змагань.

Звіт мандатної комісії за формою, наведеною у додатку 3 до цих Правил, оголошується на технічній нараді з представниками.

11. Забезпечення дотримання заходів безпеки:

1) під час проведення змагань безпеку учасників, суддів і глядачів забезпечують головний суддя і заступник головного судді з безпеки;

2) дотримання вимог безпеки під час проведення змагань забезпечує безпосередньо учасник;

3) керівник команди забезпечує дотримання вимог безпеки членами команди під час сходження;

4) суддівська колегія та організатори змагань не відповідають за неправильні дії команди під час сходжень;

5) альпіністське спорядження, що використовується під час підготовки трас, а також спортсменами змагань, має відповідати стандартам МСАА з безпеки спорядження для альпінізму;

6) за порушення цих Правил головний суддя має право відсторонити від змагань учасника або команду, у такому разі результати спортсмена або команди анулюються.

IV. Учасники, представники і тренери команд

1. Учасники змагань

1. Спортсмени на всеукраїнських змаганнях розподіляються на такі вікові групи:

- 1) юнаки та дівчата (16 – 17 років);
- 2) юніори та юніорки (18 – 19 років);
- 3) чоловіки та жінки (20 років і старші).

2. Змагання серед юнаків і дівчат проводяться лише з техніки альпінізму і лише з верхньою страховкою. Сходження проводяться під час альпіністських заходів у навчальних групах під керівництвом інструктора.

3. Вік спортсмена для юнацьких змагань визначається з року народження по календарний рік, у якому проводяться змагання, число і місяць не враховуються.

4. До участі у всеукраїнських змаганнях серед дорослих допускаються спортсмени, яким виповнилось 20 років.

5. Спортсмен зобов'язаний:

знати і дотримуватись вимог цих Правил та Положення;

виконувати вимоги суддів;

дотримуватись вимог безпеки;

своєчасно з'являтися до суддів при учасниках і на старт;

брати участь у церемоніях відкриття і закриття змагань, нагородження переможців.

6. Спортсмен змагань не має права втручатися у роботу суддівської колегії і заважати роботі суддів. Інформацію щодо проведення змагань і їх результатів спортсмен отримує через представника команди або тренера.

7. Спортсмену змагань забороняється використання допінгу.

8. Спортсмени, які представляють команди на всеукраїнських змаганнях, під час офіційних церемоній

відкриття, закриття, нагородження, а також під час виступів зобов'язані бути у формі команди.

9. Максимальна залікова кількість спортсменів, які виступають у складі команди, встановлюється залежно від класу сходжень і не має бути більше ніж:

2 особи – для скельного класу;

4 особи – для технічного класу;

6 осіб – для висотного класу.

Кожна команда проходить заявлений маршрут у складі не менше ніж одна зв'язка (2 особи). Виняткові випадки у висотному класі суддівська колегія розглядає на спеціальному засіданні. Учасникам, які не досягли вершини або не брали участі у всіх сходженнях, що приймаються до заліку, результат команди не зараховується.

2. Представник і тренер команди

1. Команда, що бере участь у змаганнях, має свого представника та тренера. За відсутності представника його обов'язки може виконувати тренер або керівник команди.

2. Представник і тренер команди зобов'язані:

знати вимоги цих Правил і Положення;

бути присутнім на засіданнях суддівської колегії, що проводяться спільно з представниками;

бути присутніми під час жеребкування;

доводити до учасників усю інформацію, отриману від суддівської колегії;

забезпечувати своєчасну явку спортсменів на старт;

бути присутнім на місці проведення очних змагань до їх закінчення.

3. Представник забезпечує організованість, поведінку та дисципліну учасників команди.

4. Представники, тренери мають право:

отримувати інформацію з усіх питань щодо проведення змагань у головного судді та інформацію про результати змагань у головного секретаря;

подавати в письмовому вигляді апеляцію, пов'язану з допуском учасників до змагань, порушенням цих Правил.

V. Суддівська колегія

1. Склад суддівської колегії

1. До складу суддівської колегії змагань входять: головний суддя (класу змагань), головний секретар, голова мандатної комісії, заступники головного судді з видів змагань та з безпеки, секретарі, судді бригад з видів змагань, судді з техніки на місці сходжень, лікар, інспектор змагань.

Під час проведення змагань з техніки альпінізму до складу суддівських бригад додатково (або з поєднанням обов'язків) входять заступник головного судді класу змагань з техніки альпінізму, начальник траси, судді-підготовники траси, судді з техніки, суддя при учасниках, суддя на старті, судді-хронометристи.

2. Склад суддівських бригад комплектується президією колегії суддів Федерації і головним суддею змагань.

3. Кількісний склад суддівської колегії повинен бути достатнім для того, щоб забезпечити проведення змагань і їх суддівство. Для цього на змаганнях III – IV рангів у суддівській колегії створюється головна суддівська колегія, мандатна комісія, суддівські бригади з видів змагань.

4. Суддями є особи, які мають суддівську категорію з альпінізму.

Судді з техніки в дисципліні "сходження" повинні мати досвід сходжень вищої категорії складності та оцінювати

маршрут, умови сходження, а також дії спортсменів і команд згідно з цими Правилами.

5. До суддівської бригади не включають представників, спортсменів або тренерів команд, що беруть участь у змаганнях.

6. Кандидатури головного судді та головного секретаря узгоджує Федерація.

7. Кількісний склад суддівської колегії згідно з рангом змагань наведено у додатку 4 до цих Правил.

2. Загальні обов'язки суддівської колегії і суддів

1. Суддівська колегія спільно з представником організації, яка проводить змагання, під час своєї діяльності керується цими Правилами та Положенням.

2. Суддівська бригада працює під керівництвом головного судді класу і оцінює результати змагань з техніки альпінізму та пройдених маршрутів сходжень.

3. Суддям заборонено давати учасникам поради з тактики і техніки проходження маршруту, крім зауважень щодо безпеки та інших порушень цих Правил.

3. Головна суддівська колегія змагань

1. Склад головної суддівської колегії змагань:

головний суддя змагань (класу змагань);

головний секретар змагань;

заступники головного судді (з безпеки, з видів змагань, начальник траси);

лікар.

2. Головна суддівська колегія разом з організацією, що проводить змагання, здійснює підготовку до змагань, забезпечує їх проведення.

3. Головна суддівська колегія вирішує всі технічні питання, включаючи допуск команд, суддівство на місці їх проведення (з техніки альпінізму і сходжень), відповідає за підведення підсумків, своєчасну і правильну інформацію про результати.

4. Головний суддя змагань (класу змагань):

1) є керівником змагань і забезпечує їх підготовку і проведення;

2) очолює головну суддівську колегію, бере участь у формуванні та розподілі обов'язків між її членами, забезпечує безпеку проведення змагань;

3) проводить засідання головної суддівської колегії, проводить семінари суддівської колегії і суддівських бригад з видів змагань;

4) подає звіти та відповідну інформацію про змагання до організації, що їх проводять:

для змагань V – VI рангів – кількість примірників згідно з вимогами цієї організації;

для змагань III – IV рангів – один примірник.

Інформацію про результати змагань, включених до ЄСКУ (кількість учасників, кількість областей, прізвища переможців) подають до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фізичної культури та спорту, у перший день після проведення змагань, протоколи змагань надсилаються протягом трьох днів;

5) перебуваючи у місці проведення змагань, за потреби бере участь у роботі суддівської бригади з правом вирішального голосу з питань організації проведення змагань;

6) розподіляє обов'язки серед членів суддівських бригад, контролює їх діяльність, скликає засідання суддівської бригади

для розгляду ходу і результатів змагань, виконує інші функції з організації змагань та керівництва ними;

7) за узгодженням з регіональною рятувальною службою за місцем проведення змагань зобов'язаний перервати очні змагання або відкласти їх проведення, якщо виникли умови, що створюють загрозу здоров'ю і життю учасників, а також якщо не забезпечено медичне обслуговування або відсутній рятувальний загін.

5. Забороняється втручання у діяльність головного судді змагань і керованих ним членів суддівської колегії під час проведення змагань.

6. Головний суддя має право:

1) відсторонити суддю від суддівства за допущені помилки або якщо він не справляється зі своїми обов'язками;

2) ухвалити рішення з апеляції спільно з суддівською колегією.

7. Головному судді заборонено:

1) діяти всупереч цим Правилам;

2) змінювати Положення без письмового погодження з офіційним представником організації, що їх проводить.

8. Заступник головного судді з виду програми:

1) проводить змагання з відповідного виду програми;

2) розподіляє обов'язки серед суддів;

3) очолює поточну роботу суддівської бригади;

4) забезпечує правильність фіксації результатів та передавання їх до секретаріату;

5) допомагає головному судді у виконанні його обов'язків. У разі відсутності головного судді його обов'язки виконує заступник;

6) здійснює організацію всіх робіт з підготовки траси змагань та забезпечення безпеки, приймає трасу;

7) розподіляє обов'язки серед членів бригади під час суддівства проходження траси учасниками;

8) організовує контроль за правильністю проходження траси учасниками;

9) має право тимчасово (до рішення головного судді) перервати змагання, якщо виникли умови, що створюють небезпеку для їх учасників, та надати право повторного старту команді, що перебувала на трасі змагань під час оголошення перерви.

9. Головний секретар:

1) готує матеріали і документацію для проведення змагань;

2) веде протоколи засідань головної суддівської колегії;

3) очолює мандатну комісію;

4) перевіряє заявки команд;

5) перевіряє правильність заповнення особистих карток учасників;

6) подає на затвердження головному судді змагань список учасників, не допущених до змагань;

7) складає звіт мандатної комісії;

8) фіксує час закінчення командами змагань;

9) перевіряє правильність протоколів суддівства;

10) складає зведений протокол командних результатів;

11) приймає заяви і апеляції та доповідає про них головному судді;

12) інформує про змагання представників преси, радіо і телебачення;

13) керує роботою секретарів;

14) готує матеріали змагань до звіту головного судді про проведення змагань.

10. Заступник головного судді з безпеки:

1) контролює бригаду суддів, що готують трасу;

2) є керівником рятувальних робіт під час проведення сходжень;

3) проводить інструктаж щодо необхідних заходів з дотримання безпеки учасників, суддів та глядачів і слідкує за їх виконанням;

4) веде Журнал інструктажу з безпеки спортсменів змагань з альпінізму (додаток 5).

11. Заступник головного судді (начальник траси):

1) складає схему траси із зазначенням і нумерацією суддівських точок страховки;

2) керує судьями-підготовниками трас, що готують траси до початку змагань за 3 – 10 днів відповідно до рангу змагань;

3) забезпечує дотримання вимог до трас згідно з цими Правилами;

4) оформлює Акт готовності траси за формою, наведеною у додатку 6 до цих Правил, і схему траси та подає на затвердження головному судді або його заступнику з безпеки;

5) слідкує за якістю траси в період змагань;

6) керує демонтажем траси після закінчення змагань;

7) забезпечує перевірку спорядження, що використовується під час підготовки траси.

12. Лікар змагань:

1) забезпечує медичне обслуговування змагань, наявність необхідного переліку медикаментів, перев'язувального матеріалу, засобів невідкладної медичної допомоги травмованому/потерпілому спортсмену змагань та організацію у разі потреби термінової доставки його до медичного закладу, дотримання санітарно-гігієнічних вимог на місці проведення змагань, у житлових приміщеннях, пунктах харчування;

2) перевіряє допуски спортсменів у ході роботи мандатної комісії та наявність чинних на період проведення змагань свідоцтв (полісів, сертифікатів) договору медичного страхування спортсменів;

3) приймає рішення щодо можливості спортсмена брати участь у змаганнях за станом здоров'я;

4) організує медичне обслуговування на місці підготовки/відпочинку спортсменів перед викликом на старт та після спуску з траси;

5) здійснює керування підпорядкованим медичним персоналом у разі їх залучення для забезпечення медичного обслуговування спортсменів змагань;

6) веде облік травм спортсменів змагань;

7) присутній протягом усього часу проведення змагань;

8) у тижневий строк після закінчення змагання подає до організації, що затвердила Положення, звіт з питань медичного контролю за ходом змагань з висновками, зауваженнями та пропозиціями.

13. Інспектор змагань:

1) призначається рішенням Федерації на конкретні змагання;

2) повинен мати міжнародну або національну суддівську категорію;

3) визначає рівень організації і проведення змагань;

4) перевіряє дотримання вимог безпеки під час проведення змагань для учасників, суддів і глядачів;

5) контролює рівень роботи суддівської колегії під час виконання своїх функціональних обов'язків;

6) контролює дотримання цих Правил;

7) подає звіт до Федерації.

VI. Вимоги до проведення змагань з техніки альпінізму

1. Види програми

1. Змагання з техніки альпінізму можуть проводитись із таких видів:

- 1) лазіння у зв'язках;
- 2) лазіння на трудність;
- 3) лазіння з використанням ШТО;
- 4) драйтулінг (лазіння з льодовими інструментами);
- 5) лазіння по фіксованій альпіністській вірьовці.

2. Кожне зі змагань може проводитись як в одному, так і кількох видах у будь-якій комбінації, про що зазначається у Положенні.

3. Старти у змаганнях з техніки альпінізму можуть бути як відкритими, так і закритими, з застосуванням зони ізоляції для учасників, які ще не стартували.

2. Техніка безпеки

1. Для забезпечення безпеки під час проведення змагань вживають заходів безпеки.

2. Траси перевіряють і приймають заступник головного судді з виду змагань та заступник головного судді з безпеки з оформленням Акта готовності траси, який затверджує головний суддя змагань.

3. На кожну трасу змагань начальник траси складає схему траси з нанесенням категорії складності ділянок, їх довжини, послідовності суддівських точок страхівки зі своїми номерами і відстані між ними.

4. На трасі, де проводяться змагання, не допускається знаходження невикористаних для страхівки гачків.

5. Перед стартом змагань заступник головного судді з виду змагань повинен переконатися у наявності медичного персоналу та суддів на своїх постах.

6. Під час проходження траси учасники самостійно стежать, щоб альпіністська віршовка для страховки не чіплялась за нерівності рельєфу. Якщо під час проходження траси виникла загроза небезпеки для спортсменів, їх рух припиняється. Якщо порушення безпеки відбулось не з вини спортсменів, їх рух продовжується після усунення причин небезпеки або надається повторний старт.

7. Заступник головного судді з виду змагань зупиняє спортсмена, якщо він не організував точку страховки, що загрожує безпеці спортсмена. Якщо спортсмен не виконав вимоги судді щодо встановлення точки страховки і продовжує лазіння, рішенням головного судді його може бути дискваліфіковано на ці змагання.

8. Для підсушування рук використовується лише магнезія.

9. Головний суддя має право вивести із зони змагань будь-яку особу, яка не дотримується заходів безпеки.

3. Підготовка і обслуговування трас

1. Заступник головного судді з виду змагань забезпечує наявність бригади для підготовки та обслуговування траси протягом усіх змагань під керівництвом начальника траси.

2. Трасу прокладають на скелях крутістю 70 – 90 градусів і заввишки

20 – 60 м або на штучному рельєфі заввишки 10 – 25 м. Складність лазіння на трасі встановлюється відповідно до рангу змагань та кваліфікації спортсменів. Траси прокладають уверх, з відхиленням убік та вниз.

3. Стартовий майданчик чітко позначають.

4. На фініші організують суддівські пункти страховки і спуску, закріплюють спускову альпіністську вірвовку, яку спортсмени використовують за потреби для спуску з будь-якої точки траси. За потреби проводять маркування обмежень.

5. Для змагань з лазіння у зв'язках та з використанням ШТО траси мають бути з рельєфом для організації учасниками точок страховки.

Для забезпечення безпеки на трасі встановлюються суддівські точки страховки – перша – на старті (станція), друга – на висоті 3,5 – 4 м, третя – через 3 – 3,5 м, далі через кожні 6 – 10 м.

Чітко промарковані суддівські точки страховки є обов'язковими для організації страховки та визначають напрямок траси.

6. Ремонт і маркування точок страховки за вказівкою заступника головного судді з виду змагань виконує начальник траси. Після закінчення ремонтних робіт надається висновок, чи є полегшення або ускладнення маршруту для наступних учасників. За рішенням головного судді змагання продовжують або надають повторний старт.

4. Зона ізоляції і транзиту

1. Зона ізоляції є місцем, де спортсмени проходять повний цикл передстартової підготовки. У зоні ізоляції мають бути забезпечені місця для відпочинку, розігріву, розминки і харчування.

2. Метою розташування у зоні ізоляції спортсменів, що не стартували, є позбавлення будь-якої інформації про результати виступів спортсменів, що закінчили старту у цьому турі, з метою створення для всіх спортсменів однакових умов.

3. Учасники, допущені до участі у цьому турі змагань, реєструються та входять до зони ізоляції не пізніше часу, зазначеного Положенням і оголошеного на нараді представників.

Учасники, що прибули до зони ізоляції пізніше зазначеного часу, до змагань не допускаються.

4. Судді змагань та офіційні особи, що мають дозвіл головного судді, можуть входити до зони ізоляції.

5. Тренери і представники спортсменів, що мають дозвіл від головного судді на перебування у зоні ізоляції, зобов'язані дотримуватись вимог цих Правил та суддів.

Представник або тренер, що залишає зону, зобов'язаний попередити про це суддю в зоні ізоляції.

6. Спортсмен за потреби може вийти із зони у супроводі судді, який забезпечує виконання умов для зони ізоляції за її межами.

7. У разі виникнення затримок з початком стартів або технічних перерв заступник головного судді з виду змагань інформує про це учасників, які перебувають у зоні ізоляції.

8. Спортсмени підтримують у зоні ізоляції чистоту і порядок.

9. Межу зони ізоляції визначає головний суддя на цей тур змагань. За потреби зону ізоляції огорожують або розмічають.

10. Передавання спорядження між спортсменами, які перебувають у зоні ізоляції та за нею, може здійснюватись тільки через суддю або офіційну особу, що має дозвіл головного судді.

5. Огляд та демонстрація маршруту

1. За 30 хвилин до визначеного у Положенні часу до старту заступник головного судді з виду змагань проводить

візуальний показ траси або демонстрацію лазіння по трасі та відповідає на питання учасників. Час відповідей не може бути понад 10 хвилин.

2. Учасникам заборонено виходити за межі визначеної зони огляду, не дозволяється лазіння по маршруту, ставати на будь-яке устаткування, спілкуватися з особами поза зоною огляду.

3. Під час огляду маршруту спортсмени можуть користуватись біноклями, а також робити замітки та ескізи маршруту від руки.

Заборонено застосовувати інше устаткування для спостереження.

4. Після огляду маршруту учасники повертаються до зони ізоляції.

5. До старту в лазінні у зв'язках команди визначають спортсмена зв'язки, який стартує першим.

6. Учасники отримують інформацію про маршрут під час офіційного огляду.

7. Відповіді заступника головного судді з виду змагань на запитання спортсменів є офіційними.

6. Підготовка спортсменів до старту

1. Спортсмени, які стартуватимуть, у супроводі судді переходять із зони ізоляції до зони старту, що знаходиться безпосередньо поряд з початком маршруту.

Спортсмени з маршруту проходження та зони старту не мають бачити інших спортсменів у процесі лазіння.

2. Спортсменів, що залишили зону ізоляції, супроводжують лише судді.

3. Остаточні приготування до старту спортсмени здійснюють у зоні старту. Персональні номери спортсменів наносять на задню частину каски.

4. Суддя до виходу спортсмена на старт перевіряє спорядження для лазіння, вузли, якими спортсмени прив'язуються до альпіністської вірьовки для страховки.

5. Спортсмени виходять на старт після отримання дозволу судді. Затримка не допускається та може призвести до дискваліфікації спортсмена на цей вид змагань.

7. Жеребкування

1. Черговість стартів спортсменів та/або команд визначається жеребкуванням відповідно до цих Правил та Положення.

Першим стартує спортсмен або команда, які посіли останнє місце під час попереднього виступу і так далі.

2. Форми жеребкування:

1) загальна – порядок старту визначається єдиним для всіх спортсменів жеребкуванням;

2) групова – команди проходять жеребкування за групами (групи стартують за порядком своїх номерів);

3) за спортивним принципом – стартовий номер спортсмена або команди визначається результатами їх попередніх виступів.

8. Технічний інцидент

1. Технічні інциденти визнаються у таких випадках:

1) порушення рельєфу та маркування обмежень траси, які заважають або допомагають спортсменам, що йдуть по трасі;

2) порушення суддівської точки страховки;

3) неправильно розташований карабін або відтяжка з точки зору безпеки;

4) будь-який інший випадок, який може привести до переваг або спричинити перешкоди для спортсменів, що йдуть по трасі.

2. Якщо технічний інцидент не впливає на рух спортсменів та його відмітив заступник головного судді, спортсмени мають право вибору – або продовжити лазіння, або прийняти технічний інцидент. Якщо спортсмени погодились продовжувати, апеляція щодо цього технічного інциденту не розглядається.

3. Якщо технічний інцидент впливає на рух спортсменів, заступник головного судді пропонує їм на вибір або продовжити маршрут (після усунення причин інциденту), або перервати спробу і відповідно до цих Правил розпочати старт знову. Якщо спортсмени погодились продовжувати, апеляція щодо цього технічного інциденту не розглядається.

4. Якщо технічний інцидент виявили спортсмени, вони повідомляють його причини заступнику головного судді і за його згодою можуть або продовжити рух після усунення причин, або зупинити лазіння і відповідно до цих Правил розпочати старт знову. Якщо спортсмени погодились продовжувати, апеляція щодо цього технічного інциденту не розглядається.

5. Спортсмени, які стартують знову у зв'язку з технічним інцидентом, одержують час на відновлення в окремій зоні ізоляції. Таким спортсменам забороняється спілкуватися з іншими спортсменами і особами, за винятком офіційних суддів або представників організації, що проводить змагання. Учасники визначають час, у який вони зможуть розпочати

повторну спробу, спроба відбувається або після наступного старту, або у період до третього старту.

6. Час на відновлення між спробами не має бути меншим ніж 15 хвилин. Після завершення повторної спроби учасникам зараховується результат їх кращої спроби.

9. Дискваліфікація учасників

1. Порушення, що ведуть до дискваліфікації з виду програми змагань:

- 1) прибуття до зони ізоляції пізніше встановленого часу;
- 2) огляд маршруту за межами зони огляду;
- 3) неповернення (або несвоєчасне повернення) до зони ізоляції після закінчення часу огляду;
- 4) прибуття до старту без необхідного спорядження;
- 5) використання не дозволеного суддею спорядження;
- 6) невиконання вказівок судді із забезпечення заходів безпеки.

2. Порушення, що призводять до дискваліфікації на ці змагання і подальшого звернення до кваліфікаційної комісії Федерації:

- 1) навмисне псування траси та суддівських точок страховки;
- 2) відв'язування від вірьовки під час лазіння;
- 3) навмисне створення перешкод іншим спортсменам, які готуються або виконують спробу, та суддям і офіційним особам під час виконання ними своїх обов'язків;
- 4) відмова без поважних причин від участі в офіційних церемоніях відкриття, закриття, нагородження;
- 5) відмова виступати у формі команди і з номером спортсмена;

б) використання образливих слів, агресивних виразів та дій щодо будь-кого у зоні змагань та за її межами.

10. Лазіння у зв'язках

1. Змагання можуть проходити як на одній, так і на двох трасах окремо для чоловіків і жінок.

2. Довжина траси має становити 40 – 60 м. На трасі має бути не менше ніж дві контрольні ділянки по 10 – 20 м, одну з яких кожний спортсмен команди проходить першим.

3. Між контрольними ділянками встановлюють суддівський пункт страховки (станцію) для можливості зміни ведучого у зв'язці. Складність лазіння на контрольних ділянках має відповідати рангу змагань та кваліфікації спортсменів.

4. Траса складається з рельєфів для організації спортсменами точок страховки. Місця на трасі, де спортсмен встановлює точки страховки, чітко маркують і відмічають на схемі траси.

5. Для безпеки на трасі встановлюють суддівські точки страховки, які є обов'язковими для організації страховки, їх використання для проходження траси заборонено.

6. Порядок старту спортсменів:

1) учасники стартують незалежними зв'язками (по два спортсмени) згідно зі стартовим протоколом. Персональні номери, видані спортсменам під час жеребкування, наносять на каску;

2) для проходження маршруту спортсмени самостійно забезпечують себе всім необхідним страховим спорядженням, суддя перевіряє його та допускає спортсмена до старту;

3) страховочна альпіністська вірьовка закріплюється на страховочній системі спортсмена ув'язуванням у систему вузлом "вісімка" з контрольним вузлом;

4) після перевірки спорядження суддя на старті направляє учасників на стартовий майданчик і оголошує однохвилинну готовність. Після того, як суддя переконався у надійності вузлів на альпіністській вірьовці, учаснику дається старт;

5) будь-які підказки тренерів та інших осіб під час проходження траси заборонено та може бути розцінено як порушення дисципліни.

7. На трасах встановлюється ліміт часу залежно від її складності.

На змаганнях III рангу ліміт часу встановлюється не менше ніж 20 хвилин. За потреби ліміт часу може бути встановлено для проходження першої контрольної ділянки траси.

Ліміт часу встановлює головний суддя за поданням заступника головного судді з виду змагань. Його доводять до відома спортсменів до того, як показати трасу.

8. Лазіння спортсменів по трасі зупиняється у разі:

1) втрати зв'язувальної альпіністської вірьовки;
2) перевищення контрольного часу, відведеного для проходження траси;

3) відсутності страховки і самостраховки;

4) пропуску пункту страховки, фінішу або контрольного орієнтира;

5) якщо не проведено зміну ведучого або спортсмен не пройшов контрольної ділянки траси;

6) використання недозволеного спорядження;

7) втрати каски.

9. Порядок проходження траси спортсменами:

1) після старту перший спортсмен починає рух по трасі та по ходу організовує точки страховки для забезпечення безпеки

у необхідних місцях траси, використання суддівських точок страхівки є обов'язковим.

Страховку першого спортсмена виконує другий спортсмен зв'язки альпіністською вірвовкою, що проходить через пристрій, закріплений карабіном на системі для страхівки, за допомогою якого виконується страхівка спортсмена, при цьому заборонено користуватись автоматами і напіваавтоматами;

2) спосіб проходження контрольних ділянок траси – вільне лазіння. Дозволяється використання ШТО на власних точках страхівки. Застосування крючків-подовжувачів, айс-фі, пробивання шлямбурних отворів заборонено;

3) після проходження першої контрольної ділянки перший спортсмен організовує пункт (станцію) обов'язково на двох зблокованих точках страхівки. Гачки станції блокують петлею основної вірвовки або відтяжками з центральним муфтованим карабіном.

Далі спортсмен стає на самостраховку і страхує (через пристрій для страхівки та карабін на станції) другого спортсмена, який по ходу знімає всі організовані першим спортсменом точки страхівки. Потрібно прийти на станцію (дотик рукою до карабіна). Карабін самостраховки обов'язково муфтований. Страховка напарника здійснюється на суддівському пункті основної страхівки (станції) через визначені точки страхівки. Рух нижнього спортсмена здійснюється з обов'язковою верхньою страхівкою напарником.

Страховка нижнього спортсмена може здійснюватись через страхувальний пристрій, закріплений на станції;

4) виконується зміна ведучого, вперед виходить другий спортсмен, якому потрібно пройти другу контрольну ділянку,

щоб організувати пункт (станцію) страховки і прийняти першого спортсмена. Перед проходженням наступної ділянки попередня ділянка звільняється від спорядження. Якщо на трасі є "маятник", віршовку вкладають у маятниковий карабін з подальшим закручуванням муфти. Після виконання "маятника" спортсменам необхідно зібратися разом на пункті страховки, висмикнути віршовку, зв'язатись, пред'явити вузол судді і тільки після цього продовжити рух. Кожному спортсмену необхідно доторкнутися рукою до карабіна всіх пунктів страховки;

5) якщо організована спортсменами друга станція не є кінцем траси, вперед може вийти будь-який спортсмен, щоб дійти до кінця траси;

6) траса вважається пройденою повністю, якщо до закінчення контрольного часу обидва учасники дійшли до фінішної станції і стали на самостраховку. Фініш команди фіксується під час досягнення другим спортсменом верхньої станції страховки у момент постановки на самостраховку, а також у разі закінчення контрольного часу або інших умов припинення руху. Спуск команди до заліку не входить;

7) спортсмени можуть припинити рух по трасі до закінчення контрольного часу, про що попереджають заступника головного судді з виду змагань;

8) після фінішу, використовуючи суддівську віршовку, спортсмени спускаються до місця старту, звільняючи від свого спорядження трасу, а також місце старту. Старт наступної зв'язки дається через 2 хвилини після звільнення стартового майданчика.

10. Визначення результату зв'язки:

1) після припинення руху по трасі визначається відстань, яку пройшов кожний спортсмен уздовж осової лінії траси.

Якщо на час команди "припинення руху" спортсмен стоїть на самостраховці, відстань визначається до точки страховки. Якщо спортсмен перебуває у русі, відстань визначається до верхньої впевнено навантаженої ним зачіпки траси. Відстань, яку пройшла зв'язка по трасі, визначається як сума відстаней, що пройшов кожний спортсмен;

2) штрафи за порушення у виді "лазіння у зв'язках" наведено у додатку 7 до цих Правил.

3) для команд, що досягли верхньої межі траси, результатом є кількість балів $R = C \cdot T_B / T$, де C – базовий бал за певний вид змагань; T – час команди, T_B – кращий час, показаний на трасі;

4) для команд, що не досягли верхньої межі траси, результатом є кількість балів $R = R_{\min}(S_1 + S_2) / 2S$, де S – довжина траси; S_1, S_2 – відстань, пройдена кожним спортсменом; $R_{\min}$ – мінімальний результат у балах серед команд, що досягли верхньої межі траси;

5) якщо спортсмени не можуть або не хочуть виправити помилку, суддівська колегія може призначити штраф за кожне не виправлене порушення в розмірі $0,02C$ бала або зняти команду з дистанції у разі загрози безпеці;

6) результат зв'язки визначається як середнє арифметичне з оцінок суддів без урахування найвищої і найнижчої оцінок з округленням до тисячної частки бала.

11. Лазіння на трудність

1. Змагання з лазіння на трудність визначаються як змагання з нижньою страховкою на природному скельному або штучному рельєфі, де досягнута висота (або у разі траверсу – найбільша відстань уздовж осьової лінії траси) має визначати результат спортсмена.

2. Траси лазіння з нижньою страховкою обладнують стаціонарними пунктами для страховки для запобігання падіння у разі зриву спортсмена. Відстань між пунктами страховки не перевищує двох метрів.

3. Кожна відтяжка має бути із цільної стрічки необхідної довжини та з'єднуватися двома карабінами (верхній карабін у відтяжці закручується муфтою та фіксується від прокручування).

4. Заборонено:

1) укорочувати або подовжувати відтяжки та зв'язувати їх вузлом;

2) з'єднувати відтяжки карабінами.

5. Зайві гачки знімаються або позначаються червоними стрічками.

6. Стартовий майданчик слід чітко позначити.

7. Рекомендовані параметри трас завдовжки 10 – 25 м, при цьому категорія складності повинна відповідати рангу змагань та кваліфікації учасників.

8. Процедура лазіння:

1) ввійшовши до зони змагань, спортсмен підходить до місця старту. Кожному спортсмену дається 40 секунд, щоб розпочати спробу проходження траси;

2) відрив обох ніг спортсмена від землі вважається початком спроби проходження траси, що фіксує окремий суддя-хронометрист за допомогою електронного секундоміра;

3) час проходження маршруту для спортсменів складається з періоду між початком і закінченням спроби на трасі;

4) час проходження маршруту, який фіксує суддя-хронометрист за допомогою електронного секундоміра, записується до спеціального протоколу реєстрації часу;

5) під час проходження траси спортсмен може запитати суддю з виду змагань, скільки залишилося часу до контрольного часу проходження траси, та отримати відповідь про час, що залишився. Якщо час, призначений для проходження траси закінчився, суддя з виду зупиняє спортсмена;

6) спортсмени послідовно закріплюють альпіністську вірвовку у карабіни відтяжок, закріплення у першу відтяжку із землі заборонено;

7) тіло спортсмена не має виходити за межі нижнього карабіна наступної незакріпленої відтяжки. Недотримання цього правила призводить до зупинення проходження траси спортсменом і заміру пройденної відстані;

8) спортсмен може застосовувати перехоплення у зворотному напрямку з будь-якої позиції проходження траси;

9) у разі неправильного прикріплення альпіністської вірвовки спортсмен може виправити ситуацію прикріплення та відкріплення вірвовки у відтяжку у будь-якій послідовності. Якщо подальше проходження траси спортсменом суперечить правилам безпеки, суддя наказує припинити спробу і зараховує як результат найвіддаленішу від старту зачіпку, яку використовував спортсмен.

9. Замір висоти:

1) траса вважається завершеною, якщо спортсмен прикріпив альпіністську вірвовку в останній карабін та зафіксував обумовлену суддями зачіпку;

2) у разі падіння, зриву або зупинення спроби за наказом судді з виду зараховується найвіддаленіша від старту зачіпка, яку використовував спортсмен;

3) у разі утримання спортсмена на зачіпці вона вважається зафіксованою. Зачіпка, від якої спортсмен зробив

контрольований рух у напрямку проходження маршруту, вважатиметься зачіпкою з плюсом;

4) якщо спортсмен доторкнувся до точки, яка не має зачіпки (за визначенням судді з виду), ця точка не береться до уваги під час оцінювання відстані, яку зараховують спортсмену;

5) допомога вважається штучною, якщо спортсмен схопився за останню відтяжку до того, як альпіністську віршовку прикріплено в останній карабін з урахуванням техніки безпеки. Такий спортсмен припиняє свою спробу (знімається з траси), а результат визначається відповідно до підпунктів 2, 3 пункту 9 глави 11 розділу VI цих Правил;

6) у разі якщо суддя, що страхує, не видав альпіністську віршовку під час прикріплення її у відтяжку, спортсмен зафіксував технічний інцидент, і це підтверджує суддя на відео, спортсмену надається повторний старт;

7) спортсменів, які мають однаковий результат на трасі, ранжирують за часом проходження траси; вище місце отримує спортсмен, який має найменший час проходження по трасі;

8) час лазіння для кожного спортсмена розраховується як період між його стартом і моментом, коли він виконав закріплення останньої відтяжки на трасі або зірвався;

9) зафіксований час лазіння спортсменів з однаковим результатом є однаковим, таким спортсменам присвоюється однаковий результат.

10. Зупинка спроби проходження траси:

1) траса вважається завершеною, якщо учасник прикріпив альпіністську віршовку в останній карабін та зафіксував обумовлену суддями зачіпку;

2) траса вважається незавершеною, якщо спортсмен: впав (зірвався);

перевищив контрольний час, встановлений для проходження траси;

торкнувся поверхні стіни за межами траси (за межею лінії обмеження);

не зумів приєднатись до відтяжки, а також у разі траверсу, якщо спортсмен, не приєднавшись до відтяжки, переніс все тіло за неї;

торкнувся землі будь-якою частиною тіла після старту; використав будь-яку штучну допомогу.

11. Результат спортсменів та команд у лазінні на трудність:

1) визначається в балах з точністю до тисячної частки бала;

2) для спортсменів, що досягли верхньої межі траси, результатом є кількість балів $R = C \cdot T_B / T$, де C – базовий бал за цей вид змагань; T – час спортсмена; T_B – кращий час, показаний на трасі;

3) для спортсменів, що не досягли верхньої межі траси, результатом є кількість балів $R = R_{\min} \cdot S / S_M$, де S_M – максимальна відстань, пройдена на трасі; S – відстань, пройдена спортсменом; $R_{\min}$ – мінімальний результат у балах серед спортсменів, що досягли верхньої межі траси;

4) командні результати у цьому виді змагань визначаються як сума результатів спортсменів однієї команди з точністю до тисячної частки бала.

12. Лазіння з використанням ШТО, лазіння по фіксованій вірвовці та драйтулінг

1. Змагання в лазінні з використанням ШТО визначаються як змагання у лазінні з нижньою страховкою на природному скельному або штучному рельєфі із застосуванням спеціального спорядження (гачків, закладних елементів, скай-хуків, айс-фі тощо), яке спортсмени встановлюють у скельні

щілини або зачіпки на штучному рельєфі для страховки та ШТО. У виді програми "драйтулінг" використовуються льодові інструменти та альпіністські кішки. Під час лазіння по фіксованій вірвовці застосовуються жумари.

2. Траси лазіння з нижньою страховкою обладнуються стаціонарними пунктами суддівської страховки для запобігання падіння у разі зриву учасника. Відстань між суддівськими пунктами страхування не перевищує 2,5 м.

3. Відтяжка має бути із цільної стрічки необхідної довжини, карабін слід зафіксувати від прокручення. Кожна відтяжка має верхній карабін із закрученою муфтою.

4. Рекомендовані параметри трас – завдовжки 10 – 25 м, категорія складності трас має відповідати рангу змагань та кваліфікації учасників.

5. Процедура лазіння:

1) увійшовши до зони змагань, спортсмен підходить до місця старту. У місці старту суддя з виду починає або дає розпорядження розпочати відлік часу, який спортсмен витрачає на спробу проходження траси. Спортсменам дається 40 секунд на те, щоб розпочати спробу;

2) відрив обох ніг учасника від землі вважається початком спроби проходження траси;

3) час проходження маршруту для кожного спортсмена складається з періоду між початком і закінченням спроби на трасі. Окремий суддя-хронометрист фіксує його за допомогою електронного секундоміра;

4) спортсмен під час проходження траси може запитати суддю з виду, скільки залишилося часу для проходження траси, та отримати відповідь. Суддя з виду зупиняє спортсмена у разі закінчення часу, призначеного для проходження траси;

5) застосування подовжувачів і пробивання шлямбурних отворів заборонено. Довжина айс-фі та молотка не має перевищувати 32 см;

6) спосіб проходження окремих ділянок траси (вільне лазіння або ШТО) спортсмен визначає самостійно;

7) під час страховки застосовуються дві альпіністські вірьовки – суддівська та спортсмена.

Суддівську альпіністську вірьовку спортсмен вкладає у суддівські карабіни/відтяжки. Іншу спортсмен застосовує для страховки через власні точки. Страховку двома альпіністськими вірьовками здійснює партнер за командою.

Спортсмени повинні бути одягнені у каски;

8) навантажувати суддівські точки страховки заборонено;

9) для проходження траси відводиться контрольний час, який визначає заступник головного судді з виду змагань;

10) після фінішу спортсмен, використовуючи суддівську альпіністську вірьовку, дотримуючись заходів безпеки, спускається до місця старту, звільняючи від свого спорядження трасу.

6. Результат та припинення руху визначаються у таких випадках:

1) спортсмен прикріпив альпіністську вірьовку в останній карабін та став на самостраховку до закінчення контрольного часу;

2) перевищення контрольного часу;

3) використання суддівської точки страховки для проходження;

4) пропуск суддівської точки страховки (тіло учасника вийшло за межі нижнього карабіна суддівської точки страховки);

5) зрив із зависанням на суддівській альпіністській вірьовці (зрив, у разі якого верхній карабін на суддівській альпіністській вірьовці знаходиться вище ніж карабін на альпіністській вірьовці спортсмена). У разі зависання на власній альпіністській вірьовці спортсмен продовжує рух по трасі;

6) відстань між власними точками страховки понад 3 м;

7) втрата каски;

8) відстань, пройдена спортсменом, визначається по верхній власній точці страховки, що залишилася, на якій закріплено альпіністську вірьовку спортсмена або самостраховку. Ранжування проводиться з урахуванням плюсів, які даються за спробу встановити наступну точку страховки;

9) для спортсменів, що досягли верхньої межі траси, результатом є кількість балів $R = C \cdot T_B / T$, де C – базовий бал за цей вид змагань; T – час спортсмена; T_B – кращий час, показаний на трасі;

10) для спортсменів, що не досягли верхньої межі траси, результатом є кількість балів $R = R_{\min} \cdot S / S_M$, де S_M – максимальна відстань, пройдена на трасі; S – відстань, пройдена спортсменом; $R_{\min}$ – мінімальний результат у балах серед спортсменів, що досягли верхньої межі траси;

11) результат спортсменів та команд визначається у балах з точністю до тисячної частки бала. Командні результати в цьому виді змагань визначаються як сума результатів спортсменів однієї команди.

VII. Вимоги до проведення змагань зі сходжень

1. Вибір об'єктів і маршрутів та умови здійснення сходжень

1. Вибір об'єктів і маршрутів сходжень кожна з команд проводить у гірських районах світу, виходячи з визначеного класу, району сходжень та Положення.

2. Тривалість сходження на змаганнях визначається за часом: початок (старт) – від виходу ведучого в групі, прихід (фініш) – за останнім спортсменом.

3. Перед виходом на маршрут команда оформлює маршрутний лист за встановленим зразком, наведеним у додатку 8 до цих Правил, з підписами всіх членів команди.

4. Кожен маршрут приймається до заліку один раз. Якщо команда зійшла з маршруту, повторна спроба проходження того самого маршруту не допускається.

5. Повторний вихід команди на маршрут член суддівської колегії може дозволити на місці з дозволу головного судді класу тільки у разі, якщо:

1) команда взяла участь у наданні допомоги іншим групам, що потрапили у скрутне становище;

2) різко погіршилися метеорологічні умови і виникла ситуація, що загрожує безпеці учасників.

6. Якщо команда порушила ці Правила, Положення, техніку безпеки, її може бути дискваліфіковано або відсторонено від подальших сходжень з фіксацією досягнутого результату.

7. Команді, спортсмен якої отримав важку травму, що потребує транспортування постраждалого рятувальним загоном, ні змагальні бали, ні сходження не зараховуються.

8. Змагання зі сходжень можуть проводитись у двох форматах:

- 1) змагання із суддівством на місці здійснення сходжень;
- 2) змагання із суддівством за підсумками сезону, тобто за результатами сходжень, наданими як звіти про сходження (заочні змагання).

2. Змагання із суддівством на місці здійснення сходжень

1. Змагання проводяться у обмеженому районі сходжень. Перелік об'єктів сходжень визначає суддівська колегія змагань.

2. Змагання можуть проводитись як на одному (або декількох) обов'язкових для всіх команд маршрутах, так і на різних маршрутах. Для кожного маршруту визначається кількісний показник відносної складності – рейтинг.

Перелік маршрутів сходжень та їх рейтинг оголошує суддівська колегія на місці проведення змагань згідно з Положенням. Лінії різних маршрутів уточнюються з представниками команд перед сходженнями. Кількість пройдених маршрутів, що приймаються до заліку для кожної команди, має бути зазначено у Положенні.

3. Проходження маршрутів може здійснюватись у форматах "Спринт" або "Марафон".

При цьому враховується відносна складність маршрутів, що пройшли команди за визначений відрізок часу.

Може бути комбінація із вищезазначених форматів проведення змагань. Будь-який із цих форматів може бути окремим видом програми або туром змагань.

4. Порядок вибору командами маршрутів сходжень проходить за спортивним принципом:

перший маршрут – за результатами I туру;

наступні маршрути – в порядку закінчення попередніх.

5. Заявку на маршрути подають у письмовій формі. Заявки приймає і реєструє заступник головного судді з виду змагань.

Випуск команди на маршрут здійснює тренер, що підписав маршрутний лист.

6. Місця старту і фінішу установлює суддівська колегія для кожного маршруту на місці змагань.

Наступна команда може починати рух на маршруті тільки після того, як попередня команда звільнила його. Інтервал між сходженнями для однієї команди визначається Положенням.

7. Команда, яка не вийшла на маршрут протягом 2 годин після заявленого часу старту (крім обставин відповідно до пункту 5 глави 1 цього розділу), стає у кінець черги або вибирає інший маршрут.

8. Спуск з вершини проходить за спусковим маршрутом.

9. Заборонено:

роботу на маршруті до початку (старту) сходження (закидання спорядження, попередня обробка тощо);

передавання спорядження між командами на маршруті, залишення спорядження на маршруті для використання іншими командами;

спуск за маршрутами, затвердженими для сходжень.

10. Дозволено передавання іншим командам спорядження на спуску (дюльферні альпіністські вірьовки, гачки, петлі тощо).

11. Рух учасників на маршруті дозволено тільки на подвійній альпіністській вірьовці та лише позмінно.

12. Окремі дні відпочинку не передбачено. Головний суддя або його заступник з безпеки може закрити район сходжень через несприятливі погодні умови або з інших міркувань безпеки, у такому разі всі терміни заявок зсуваються.

13. Команди повинні бережно ставитись до навколишнього середовища. Заборонено залишати сміття на маршрутах і на місці ночівель. Заборонено пробивати

шлямбурні отвори, використовувати гачки-подовжувачі, а також інші технічні засоби, що є спорядженням, не дозволеним для використання.

14. Методика суддівства змагань у форматі "Спринт":

1) оцінка кожного маршруту проводиться у балах, що залежать від рейтингу маршруту, часу його проходження, а також штрафів за відхилення від маршруту і рух у нічний час;

2) у разі ночівлі на маршруті із загального часу перебування на маршруті віднімається час на організацію бівуака і відпочинку (нічний час). Рух по маршруту в нічний час заборонено;

3) у разі відхилення від лінії маршруту на команду накладають штраф, пропорційний довжині непройдених складних ділянок маршруту, віднесених до загальної довжини маршруту. Довжину непройдених складних ділянок маршруту визначають судді з техніки під час спостереження та уточнюють за описом маршруту. У разі підйому на вершину незаявленим маршрутом або за значного (понад 40%) відхилення від маршруту сходження не зараховується;

4) підсумковий бал R за одне сходження визначається за такою формулою:

$$R = P + V - F,$$

де P – рейтинг маршруту, встановлений у рейтинг-листі;

V – технічність команди, що визначає відносну швидкість проходження маршруту з врахуванням його складності,
 $V = P \cdot H / 2t$;

H – перепад висот маршруту в метрах; t – час проходження маршруту в хвилинах;

F – штрафи, які застосовуються у разі порушення під час сходження (додаток 9).

15. Методика суддівства змагань у форматі "Марафон":

1) всім командам надається однаковий відрізок часу, за який вони здійснюють максимально можливу кількість сходжень;

2) вибір маршрутів сходжень, стиль їх проходження та відпочинку команда визначає самостійно. Рух за маршрутом у нічний час заборонено;

3) якщо на момент закінчення контрольного часу команда у повному складі не фінішувала, останнє сходження їй не зараховується;

4) оцінка кожного маршруту проводиться у балах, що дорівнюють рейтингу маршруту мінус штраф за відхилення від маршруту та рух у нічний час (згідно зі штрафами, які застосовуються у разі порушення під час сходження).

Підсумковий результат команди визначається як сума оцінок за всі сходження команди, прийняті до заліку, з точністю до тисячної частки бала.

Під час суддівства змагань на місці проведення для забезпечення безпеки у виняткових випадках суддівська колегія за узгодженням з представником організації, що проводить змагання, має право внести зміни до програми класу.

3. Змагання із суддівством за підсумками сезону (заочні змагання)

1. У разі проведення змагань із суддівством за підсумками сезону за результатами сходжень, наданими як звіти, команди здійснюють сходження на вершини у визначених Положенням гірських районах і у зазначені строки. Також визначаються класи змагань, у яких обумовлено обмеження за висотою вершин і характером гірського рельєфу.

2. У змаганнях за підсумками сезону вибір об'єктів сходжень кожна з команд проводить під час подання заявки на участь у змаганнях. У заявці зазначають один або два об'єкти сходжень.

3. Після здійснення сходження команда надсилає до суддівської колегії звіт про сходження за формою, наведеною у додатку 10 до цих Правил, підписаний керівником команди та тренером. Для класифікованих маршрутів, що входять до КСГВ, форма звіту може бути скорочена (паспорт сходження та фото вершини з нанесеним маршрутом). Для перших проходжень маршрутів 5Б, 6А та всіх маршрутів категорії складності 6Б звіт складається у повному обсязі. Звіт подають у визначений Положенням термін у брошурованому вигляді. Текст слід друкувати на аркушах формату А4 (210x297 мм) через 1,5 інтервалу, фотографії – на тонкому кольоровому папері не менше ніж 13x18 см (ксерокопії не допускаються).

4. Зі звітами, що надійшли до суддівської колегії, можуть ознайомитись представники інших команд після подання звіту про свої сходження.

5. Переможців у змаганнях за здійснені сходження визначає суддівська колегія згідно з методиками до суддівства.

Під час оцінювання дій команди на маршруті у загальному випадку має бути оцінено такі показники:

характеристика маршруту (складність, новизна, стан);

характеристика дій команди (техніка і тактика сходження, безпека, темп і стиль проходження маршруту);

зовнішні умови під час сходження (метеоумови, зимовий період тощо);

відповідність звіту про сходження необхідним вимогам.

6. Порядок визначення підсумкового результату команди – спосіб об'єднання оцінок за показниками у сумарну оцінку (підсумковий бал).

Порядок розподілу місць між командами – вибір принципу ранжирування команд за підсумковими оцінками і порядок визначення переваги команди у разі рівності підсумкових оцінок.

7. Варіанти методик суддівства сходжень у загальному випадку можна звести у дві групи:

- 1) методика узагальнюючого експертного ранжирування команд;
- 2) методика кількісного оцінювання показників дій команди на маршруті.

4. Методика оцінювання сходжень із суддівством заочних змагань з альпінізму

1. Оцінювання сходження із суддівством заочних змагань з альпінізму здійснюється на основі звіту, що подають до організації, яка проводить змагання.

2. Звіт про сходження має відповідати встановленій формі. У разі невідповідності вимогам звіт не допускається до суддівства.

3. До суддівської бригади входить не менше ніж п'ять суддів.

4. Місце команди визначають за кількістю балів, розрахованих за такою методикою за 9-бальною системою:

характеристика маршруту – максимально 6,9 бала;

характеристика дій команди – максимально 2 бали;

додаткові характеристики – максимально 0,1 бала.

5. Діапазон оцінок за кожним показником визначається більшістю голосів суддівської бригади і є обов'язковим для всіх суддів:

1) характеристика маршруту.

За оптимальними метеоумовами і станом маршруту оцінюють технічну складність і трудомісткість маршруту відповідно до додатка 11 до цих Правил.

Для некласифікованих маршрутів суддівська бригада більшістю голосів встановлює умовну напівкатегорію маршруту і відносну складність;

2) кліматичні, метеорологічні умови та стан рельєфу оцінюють відповідно до додатка 12 до цих Правил залежно від ступеня і тривалості дії несприятливих факторів;

3) ступінь освоєння маршруту оцінюють відповідно до додатка 13 до цих Правил.

4) характеристика дій команди.

Темп набору висоти оцінюють відповідно до додатка 14 до цих Правил;

5) стиль команди оцінюють відповідно до додатка 15 до цих Правил.

Додаткові характеристики оцінюють у діапазоні 0 – 0,1 бала. Суддя ставить індивідуальну оцінку якості звіту і фотоматеріалам, а також іншим важливим, на його погляд, характеристикам дій команди.

6. Організація суддівства:

1) секретар змагань заздалегідь готує і надає всім суддям таблицю основних технічних характеристик за звітами пройдених маршрутів;

2) кожен суддя вивчає звітні матеріали всіх команд, фіксуючи переваги і недоліки;

3) відзначені переваги і недоліки суддівська бригада обговорює колективно без розподілу місць. Більшістю голосів встановлюються діапазони показників, після чого вони стають обов'язковими для всіх суддів. Головний суддя класу має додатковий голос у разі розподілу голосів порівну;

4) кожен суддя надає у картці судді для кожної команди оцінки показників та їх суму з точністю до 0,01 бала;

5) головний суддя і секретар класу підраховують результати, обов'язково відкидаючи дві крайні оцінки для кожної команди;

6) у разі однакових підсумкових балів місце команд визначають згідно з послідовно застосованим переліком пріоритетів:

більш висока оцінка за технічну складність і трудомісткість маршруту (при цьому відкидаються крайні оцінки суддів і усереднюються ті, що залишились);

більш ранній термін сходження (день, час виходу на вершину, на останню вершину траверсу).

7. Для визначення переможців у заочних змаганнях в окремих випадках суддівська колегія застосовує методику узагальнюючого експертного ранжирування команд. Кожен суддя визначає зайняті місця за експертними оцінками сходжень команд. Результатом є сума місць кожної команди, за винятком найменшої і найбільшої оцінок.

8. Звіти команд про сходження, підсумкові протоколи результатів публікуються на сайті Федерації.

9. Для кваліфікаційних змагань вибір об'єкта сходження зазначається у маршрутному листі. Залік сходження виконується на розборі здійсненого сходження старшим тренером альпіністського заходу. Після закінчення альпіністського заходу складають протокол результатів

кваліфікаційних змагань з альпінізму за формою, наведеною у додатку 16 до цих Правил, у якому відображають результати сходжень кожного з учасників.

VIII. Визначення переможців змагань

1. Для визначення переможців у змаганнях із суддівством на місці здійснення сходжень до уваги беруть усі показники за методикою суддівства змагань у форматі "Спринт" або "Марафон".

2. Для визначення переможців у заочних змаганнях до уваги беруть показники за методикою оцінювання сходжень із суддівством заочних змагань з альпінізму.

3. На змаганнях, що проводяться у два тури, результат команди – сума підсумкових оцінок I і II турів з округленням до тисячної частки бала. Співвідношення між максимальними оцінками за I і II тури встановлюється у Положенні.

У разі однакової кількості балів перевагу віддають команді, яка отримала вищу оцінку за сходження, якщо оцінки однакові, перевагу віддають команді, яка раніше (день, година, хвилина) закінчила програму змагань.

4. Суддівська колегія не оцінює сходження:

- 1) здійснені з порушенням цих Правил чи Положення;
- 2) звіти про які не подано до встановленого терміну або не відповідають вимогам Положення з точки зору повноти матеріалів, їх якості.

5. Кожне здійснене сходження приймається до заліку тільки в одних змаганнях.

6. Спірні питання суддівства і апеляції вирішуються на засіданні апеляційного журі.

7. Після внесення поправок, якщо такі є, суддівська колегія затверджує результати змагань простою більшістю голосів.

8. Результати змагань оформлюють як протокол за формою, наведеною у додатку 17 до цих Правил, підписують його головний суддя змагань і головний секретар.

ІХ. Процедура апеляції

1. Апеляційна процедура на офіційне рішення судді або дії учасників на місці проведення змагань

1. Апеляцію на рішення судді з виду програми змагань подає представник команди або спортсмен письмово за формою, наведеною у додатку 18 до цих Правил, головному судді змагань.

2. Головний суддя з метою розгляду апеляції скликає Апеляційне журі (головний суддя, заступник головного судді з виду, заступник головного судді з безпеки, інспектор змагань, представник організації, що проводить змагання). Рішення Апеляційного журі у письмовій формі протягом 1 години передає головний суддя особі, що подала апеляцію.

Якщо потрібен більш тривалий розгляд за фактами, викладеними в апеляції, рішення виносять не пізніше ніж через 24 години – до затвердження результатів змагань.

3. Апеляцію на рішення судді з ранжирування спортсмена після завершення туру змагань і після оголошення офіційних результатів подають не пізніше ніж за 30 хвилин після оголошення результатів.

Якщо не можна негайно розглянути апеляцію, подану на учасника до старту, суддівська колегія може допустити його умовно ("під апеляцією"), про що представника команди або учасника слід попередити. У разі задоволення апеляції результат учасника анулюють.

4. Апеляційне журі уповноважене приймати рішення з питань трактування цих Правил та Положення.

5. Не приймаються апеляції на рішення суддів щодо оцінювання технічних порушень або розподілу місць. Рішення з цих питань вважаються остаточними.

2. Апеляційна процедура на офіційне рішення суддівської колегії під час заочних змагань

1. Апеляція на рішення суддівської колегії заочних змагань подає представник команди або капітан команди у письмовій формі головному судді змагань.

2. Головний суддя скликає Апеляційне журі у складі головної суддівської колегії змагань (головний суддя змагань, заступник головного судді класу змагань, головний секретар).

У роботі Апеляційного журі може брати участь представник команди або капітан команди. Термін подання апеляції - не більше ніж 2 дні з моменту офіційного оголошення суддівською колегією заочних змагань рішення щодо розподілу місць між командами.

3. Рішення Апеляційного журі у письмовій формі головний суддя протягом 2 днів передає особі, що подала апеляцію.

За потреби більш тривалого розгляду за фактами, викладеними в апеляції, рішення виносять не пізніше ніж через 5 днів і обов'язково до затвердження результатів змагань.

4. Апеляційне журі уповноважене приймати рішення з питань порушення цих Правил та Положення.

5. Не приймаються апеляції на рішення конкретних суддів щодо оцінювання показників за методикою суддівства або розподілу місць. Рішення з цих питань вважаються остаточними.

3. Апеляційна процедура після змагань

1. Апеляція на рішення Апеляційного журі подається голові Колегії суддів з альпінізму Федерації у письмовій формі не пізніше ніж за 2 дні після рішення Апеляційного журі.

2. Апеляція розглядається протягом 5 днів з моменту отримання. Рішення Колегії суддів є остаточним.

Директор департаменту
фізичної культури та неолімпійських
видів спорту

М. БІДНИЙ

Х Додатки

Додаток 1

до Правил спортивних змагань
з альпінізму
(підпункт 1 пункту 8 розділу III)

ПОПЕРЕДНЯ ЗАЯВКА

На участь у змаганнях _____ з альпінізму
(назва змагань)

Клас змагань _____

Команда _____
(назва команди, суб'єкт федерації, місто)

Об'єкт сходження* _____
(вершина, гірський район)

Країна* _____

Заїзд через місто* _____

*Заповнюється для заочних змагань

Тренер команди _____
(прізвище, ім'я, по батькові; рік народження)

Керівник команди _____
(прізвище, ім'я, по батькові; рік народження)

Склад команди:

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата народження	Спортивний розряд	Місто	Примітка

З положенням про змагання учасники ознайомлені.

Команду забезпечує _____
(організація)

Керівник суб'єкта Федерації _____
(прізвище, ініціали) (підпис)

М.П.   “   ”   20   р.

Додаток 2

до Правил спортивних змагань
з альпінізму
(підпункт 3 пункту 8 розділу III)

ЗАЯВОЧНИЙ ЛИСТ

учасників фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів

_____ (назва фізкультурно-оздоровчого/спортивного заходу, вид спорту, організатор заходу)

_____ (дата, час, місце проведення заходу)

_____ (назва команди)

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові особи – спортсмена заходу	Число, місяць, рік народження	Спортивна кваліфікація	Прізвище, ім'я, по батькові тренера	Страховий поліс, найменування страхової компанії (серія, номер, термін дії, реєстровий номер)	Форма № 061/о – так/ні Форма № 062/о – так/ні (необхідне підкреслити, вказати реєстровий номер)	Дата, підпис лікаря, який надав допуск (навпроти кожного прізвища спортсмена заходу)
1	2	3	4	5	6	7	8

Зазначені в списку _____ особи пройшли
(кількість цифрами та у дужках – словами)

належну підготовку та допущені до участі у заході.

Керівник спортивної організації _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Тренер _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Керівник закладу охорони здоров'я
_____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Додаток 3

до Правил спортивних змагань
з альпінізму
(пункт 10 розділу III)

ЗВІТ МАНДАТНОЇ КОМІСІЇ

Назва змагань _____

Місце проведення _____

Термін проведення _____

Мандатна комісія провела перевірку спортивних, медичних і заявочних документів, а також полісів страхування життя та здоров'я у таких команд: _____

Недоліки _____

Допущено до змагань _____ чоловіків, _____ жінок,
серед них _____ юнаків, _____ дівчат, _____ юніорів, _____ юніорок.

Усього: _____ учасників з _____ регіонів (_____ міст) України.

Команди гостей: _____ учасників з _____

МСМК: _____ чоловіків _____ жінок, МС: _____ чоловіків _____ жінок,

КМС: _____ чоловіків _____ жінок, 1 спортивний розряд: _____ чоловіків _____ жінок,

2 спортивний розряд: _____ чоловіків _____ жінок,

3 спортивний розряд: _____ чоловіків _____ жінок.

Не допущено _____ команд (спортсменів) тому, що _____

Голова мандатної комісії _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Лікар змагань _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Представник відповідальної за проведення організації _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Додаток 4

до Правил спортивних змагань
з альпінізму

(пункт 7 глави 1 розділу V)

Кількісний склад суддівської колегії згідно з рангом змагань

Посада	Ранги змагань		
	III	IV	V-VI
Головний суддя	1	1	1
Заступник головного судді по трасах	1	1	-
Заступник головного судді з виду програми	2	2	1
Заступник головного судді з безпеки	1	1	1
Головний секретар	1	1	1
Секретар	1	1	-
Суддя-інформатор	1	1	-
Начальник траси	1	1	1
Судді-підготовники трас	4	2	2
Суддя з техніки	4	3	3
Суддя-хронометрист	2	2	2
Суддя-стартер	1	1	1
Суддя при учасниках	1	1	1
Суддя для забезпечення страховки учасникам	2	2	2
Суддя-демонстратор	1	1	1
Лікар змагань	1	1	1
Загальний склад	25	20	15

Додаток 5

до Правил спортивних змагань
з альпінізму
(підпункт 4 пункту 10 глави 3
розділу V)

ЖУРНАЛ

інструктажу з безпеки учасників змагань з альпінізму

№ з/п	Прізвище, ініціали	Команда (місто)	Підпис учасника	Підпис представника команди
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				

Інструктаж проведено " ____ " _____ 20__ р.

Заступник головного судді з безпеки _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Додаток 6

до Правил спортивних змагань
з альпінізму
(підпункт 4 пункту 11 глави 3
розділу V)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Головний суддя

_____ 20__ р.

АКТ ГОТОВНОСТІ ТРАСИ

_____ (назва виду програми)

змагань _____

(назва)

Траса відповідає вимогам Правил спортивних змагань з альпінізму цього виду.
Стан траси гарантує дотримання вимог безпеки. Організацію страховки перевірено. Траса обладнана необхідним маркуванням і пунктами страховки.

Параметри траси:

висота стіни _____

довжина _____

кількість точок страховки _____

середня крутизна _____

категорія складності _____

контрольний час проходження траси _____

До акта додається схема траси.

Начальник траси _____
(прізвище, ініціали) (підпис)

Заступник головного судді з безпеки _____
(прізвище, ініціали) (підпис)

Заступник головного судді з виду _____
(прізвище, ініціали) (підпис)

Додаток 7

до Правил спортивних змагань
з альпінізму
(підпункт 2 пункту 10 глави 10
розділу VI)

Штрафи за порушення у виді «лазіння у зв'язках»

№ з/п	Вид порушення	Штраф
1	Перевищення контрольного часу, відведеного на проходження траси	Припинення руху і фіксація результату на момент порушення
2	Втрата зв'язувальної альпіністської вірьовки або каски	
3	Відсутність страховки (спортсмен не має ні самостраховки, ні страховки; не прив'язаний до альпіністської вірьовки)	
4	Не виконано умови проходження траси (зміна ведучого, відвідування всіх пунктів страховки, не здійснено "маятник", порушення дисципліни, застосування подовжувачів тощо)	
5	Пропуск точки суддівської страховки	Зупинка, виправлення помилки і продовження руху
6	Використання рельєфу за обмеженням траси	
7	Неправильна страховка:	
	не встановлено власної точки проміжної страховки або вона випала	
	страховка і самостраховка на незблокованих гачках станції	
	провисання страхувальної альпіністської вірьовки нижче ступнів того, хто йде або страхує	
страхувальну альпіністську вірьовку не продіто в карабін станції або у гальмівний пристрій		

Продовження додатку 7

	спортсмен, який страхує, випустив альпіністську вірвовку з обох рук	
	незамуфтований карабін самостраховки, станції, маятника	
	спортсмени знаходяться на одному гачку	
	страховка і спуск на одному гачку	
	довжина петлі самостраховки понад 1,2 м	
8	Залишено спорядження на маршруті	
9	Спуск без страховки, самостраховки; кінці вірвовок не зв'язано, не закріплено	
10	Зрив з повисанням на суддівській точці страховки або використання (навантаження) суддівської точки проміжної страховки для проходження	Зупинка, повернення до попередньої суддівської точки страховки і продовження руху
11	Невиконання повторних вимог судді із забезпечення безпеки або грубе порушення дисципліни	Зняття з траси

Додаток 8

до Правил спортивних змагань
з альпінізму

(пункт 3 глави 1 розділу VII)

Маршрутний лист № _____

Команда _____

№ з/п	Прізвище, ініціали спортсмена	Спортивний розряд	Категорія складності сходжень цього/попереднього років
1			
2			
3			
4			

№ з/п	Вершина	Маршрут	Категорія складності	Час		Відмітка про сходження
				старту план/факт	фінішу план/факт	
1						
2						

Ми, учасники сходжень, знаємо Правила спортивних змагань з альпінізму, Положення про змагання, заходи безпеки і несемо повну відповідальність за їх дотримання. Описи маршрутів, фотознімки вершин і схеми маршрутів сходжень вивчили (додаються). Спорядження відповідає складності маршрутів.

1. _____ 3. _____

2. _____ 4. _____

(прізвище, ініціали)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(підпис)

Продовження додатку 8

Засоби зв'язку _____ Аптечка _____

Час зв'язку _____

Контрольний термін повернення до _____ Дата _____ Час _____

Команду допущено до сходжень.

Лікар _____
(прізвище, ініціали) (підпис)

Тренер-випускаючий _____
(прізвище, ініціали) (підпис)

" _____ " _____ 20 _____ р.

Додаток 9

до Правил спортивних змагань
з альпінізму
(підпункт 4 пункту 14 глави 2
розділу VII)

Штрафи, які застосовуються у разі порушення під час сходження

№ з/п	Вид порушення	Штраф
1	Попередня обробка маршруту	Зняття
2	Використання гачків- подовжувачів та шлямбурів	
3	Втрата каски	
4	Відхилення від лінії маршруту	$P * X / L$ P – рейтинг маршруту X – довжина непройдених складних ділянок L – загальна довжина маршруту
5	Рух у нічний час, за кожні 60 хвилин	0,1P

Додаток 10

до Правил спортивних змагань
з альпінізму
(пункт 3 глави 3 розділу VII)

Звіт про сходження

Аркуш 1, стор. 1

Паспорт сходження

1. Район, ущелина, номер розділу за класифікаційною таблицею

2. Назва вершини, її висота, назва маршруту

3. Пропонується ___ категорія складності, _____ проходження, варіант,
комбінація

4. Характер маршруту _____ (скельний, комбінований, льодово-
сніжний)

5. Перепад висот маршруту _____ (за альтиметром)

протяжність маршруту _____ м

протяжність ділянок: V категорії складності _____ м, VI категорії
складності _____ м

Середня крутизна:

основної частини маршруту _____ градусів

усього маршруту _____ градусів

6. Залишено гачків на маршруті:

усього _____ ; зокрема шлямбурних _____

використано гачків на маршруті:

шлямбурних стаціонарних _____, зокрема ШТО _____ ;

шлямбурних знімних _____, зокрема ШТО _____ ;

7. Використано усього ШТО _____

8. Ходових _____ годин, _____ днів команди

9. Керівник _____

(прізвище, ім'я, по батькові, спортивний розряд)

спортсмени: _____
(прізвище, ім'я, по батькові, спортивний розряд)

10. Тренер _____, спортивне звання _____

11. Вихід на маршрут: час, число, місяць, рік

Вихід на вершину: "_____", "_____", "_____", "_____"

Повернення в базовий табір "_____", "_____", "_____", "_____"

Аркуш 1, стор. 2

Загальне фото вершини, де наноситься пройдений командою маршрут та ближні (праворуч і ліворуч) маршрути. Під фото підпис з розшифровкою позначень маршрутів. Вказати дату, рік, місце фотознімка.

Аркуш 2, стор. 3

Фото профілю стіни праворуч або ліворуч.

Аркуш 2, стор. 4

Мальований профіль маршруту. На малюнку вказують висоти початку і кінця маршруту за альтиметром у масштабі.

Аркуш 3, стор. 5

Фотопанорама району. На панорамі праворуч і ліворуч від об'єкта сходження має бути видно декілька вершин того самого гребеня. На фото нанести всі назви вершин (їх висоти) і перевали.

Аркуш 3, стор. 6

Для нових, маловідвідуваних районів необхідно навести картосхему об'єкта сходження (сторінка 6а). В огляді зазначають розміщення району та його особливості, відвідуваність. Загальна схема опису підходів: місто (село), ущелина, льодовик, перевал. Зазначити відстань і час підходів (під'їздів). Навести стислий опис підходу до маршруту від базового табору.

Аркуш 4, стор. 7

Графік сходження. Режим сходження наводять у вигляді графіка. По горизонталі відкладають дні сходження. По вертикалі – висоти маршруту. Зазначають по днях: час роботи на маршруті (з урахуванням попередньої обробки), метеоумови під час сходження (умовними позначеннями).

Аркуш 4, стор. 8

Схема маршруту в символах МСАА, виконана у масштабі М 1:2000. Якщо маршрут не вміщується на одній сторінці, оформлюють на наступній (сторінка 8а). Схему маршруту розбивають горизонтальними лініями за ділянками. Лінія маршруту – в центрі аркуша. Праворуч від маршруту на краю аркуша вказують складність ділянки в символах, довжину – в метрах, крутизну – в градусах. На схемі слід відмітити ділянки, відображені на фотографіях (номер фото). Ліворуч – номер ділянки, назва і кількість використаних точок для страховки, у знаменнику – зокрема ШТО.

Аркуш 5, стор. 9

Технічна фотографія маршруту, що забезпечує видимість основного рельєфу маршруту. На фото наносять лінію маршруту (тільки видиму частину). Зазначити номери ділянок; місця, висоти і дати ночівель.

Аркуш 5, стор. 10

Приклеюють записки з контрольних турів і фотографію вершини в оригіналі або зазначають, що їх немає.

Аркуш 6, стор. 11

Фотоілюстрація звіту. Ділянки V–VI категорії складності слід ілюструвати фотознімками. Під ними зазначити номер ділянки і стисло уточнити дії.

На фото відмічають точки початку і кінця ділянки. Фотознімки (не більше ніж 8 шт.), у тому числі обов'язково має бути фото групи на вершині біля контрольного туру.

Додаток 11

до Правил спортивних змагань
з альпінізму
(підпункт 1 пункту 5 глави 4
розділу VII)

Технічна складність і трудомісткість маршруту

Напівкатегорія складності маршруту	Відносна складність у межах напівкатегорії складності	Інтервали оцінок
6Б	Супер	5 – 5,5
	Вище середньої	4,5 – 5
	Середня	4 – 4,5
6А	Вище середньої	4 – 4,5
	Середня	3,5 – 4
	Нижче середньої	3 – 3,5
5Б	Вище середньої	3 – 3,5
	Середня	2,5 – 3
	Нижче середньої	2 – 2,5
5А	Вище середньої	2 – 2,5
	Середня	1,8 – 2
	Нижче середньої	1,5 – 1,8

Додаток 12

до Правил спортивних змагань
з альпінізму
(підпункт 2 пункту 5 глави 4
розділу VII)

Оцінювання кліматичних, метеорологічних умов та стану рельєфу

№ з/п	Значення шкали оцінювання	Діапазон оцінок	Критерії оцінювання
1	Екстремальні	0,4 – 0,6	Кліматичні та метеорологічні умови: висота; температура (мороз, сильна спека); вітер (сильний, штормовий); опади (дощ, злива, снігопад); вологість; обмеження видимості (до 10 м, до 40 м); рельєф: скелі (мокрі, засніжені, заледенілі); сніг (глибокий, сипучий); лід (рихлий, натічний). Якщо звітні матеріали не дозволяють оцінити умови, оцінка не ставиться
2	Складні	0,2 – 0,4	
3	Ускладнені	0 – 0,2	

Додаток 13

до Правил спортивних змагань
з альпінізму
(підпункт 3 пункту 5 глави 4
розділу VII)

Оцінювання ступеня освоєння маршруту

№ з/п	Значення шкали оцінювання	Діапазон оцінок	Примітки
1	Першосходження	0,8	
2	Першопроходження	0,6	
3	Варіант проходження	0,2 – 0,4	Залежно від довжини і складності нових ділянок

Додаток 14

до Правил спортивних змагань
з альпінізму
(підпункт 4 пункту 5 глави 4
розділу VII)

Оцінювання темпу набору висоти

№ з/п	Значення шкали оцінювання	Діапазон оцінок	Критерій оцінювання
1	Високий	0,5 – 1	Показник для певної команди встановлюється порівняно з середнім темпом набору висоти командою того самого кількісного складу на тому самому або подібному маршруті
2	Середній	0,2 – 0,5	
3	Низький	0 – 0,2	

Додаток 15

до Правил спортивних змагань
з альпінізму
(підпункт 5 пункту 5 глави 4
розділу VII)

Оцінювання стилю команди

№ з/п	Значення шкали оцінювання	Діапазон оцінок	Критерії оцінювання
1	Чудовий	0,75 – 1	А. Нові район, стіна, ребро, контрфорс. Б. Маршрут, характерний для цього класу. В. Маршрут об'єктивно безпечний. Г. Кількісний склад команди відповідає маршруту, є зміна лідера. Д. Попередня обробка не проводилась. Е. Вільне лазіння вище 6 категорії складності. Ж. ШТО та перила обмежені, обґрунтовані. З. Шлямбурні гачки тільки на станціях
2	Добрий	0,5 – 0,75	Б. Маршрут, характерний для цього класу. В. Маршрут об'єктивно безпечний. Г. Кількісний склад команди відповідає маршруту, є зміна лідера. Д. Попередня обробка не проводилась. Е. Вільне лазіння вище 6 категорії складності. Ж. ШТО та перила обмежені, обґрунтовані. З. Шлямбурні гачки тільки на станціях
3	Середній	0,25 – 0,5	Задовольняються два критерії доброго стилю із Г – З за умови об'єктивної безпеки маршруту
4	Задовільний	0 - 0,25	Задовольняється один критерій доброго стилю із Г – З за умови об'єктивної безпеки маршруту
5	Неприйнятний	0	Маршрут об'єктивно небезпечний і не задовольняється жоден із критеріїв

Додаток 16

до Правил спортивних змагань
з альпінізму
(пункт 9 глави 4 розділу VII)

Протокол результатів

кваліфікаційних змагань з альпінізму _____
(назва організації, що проводить змагання)

____. ____ – ____ . ____ .20__ р.

місце проведення _____

Ранг змагань _____

Чоловіки, жінки:

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові учасника	Дата народження	Звання, розряд	Регіон, область	ФСТ	Назва клубу	Прізвище тренера	Назви вершин, маршрути сходження	Результат (категорія складності)	Характер маршруту
1										
2										
3										
4										

Судді: _____
(прізвище, ініціали, категорія, місто)

Додаток 17

до Правил спортивних змагань
з альпінізму
(пункт 8 розділу VIII)

Протокол результатів

_____ з альпінізму у класі _____
(назва змагань)

____.____ – _____.____.20__ р.

місце проведення _____

Ранг змагань _____

Чоловіки:

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові спортсмена	Дата народження	Звання, розряд	Регіон, область	ФСТ	Назва клубу	Прізвище тренера	Назви вершин, маршрути сходження	Результат (бали)	Місце
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1										
2										
3										
4										

Жінки:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1										
2										

Судді: _____
(прізвище, ініціали, категорія, місто)

Головний суддя _____
(прізвище, ініціали, категорія, місто)

Головний секретар _____
(прізвище, ініціали, категорія, місто)

Додаток 18

до Правил спортивних змагань
з альпінізму
(пункт 1 глави 1 розділу IX)

Апеляцію прийнято від _____

(прізвище, ініціали представника команд)

коли _____

(час прийняття апеляції)

ким прийнято _____

(прізвище, ініціали головного судді змагань)

та _____

(прізвище, ініціали головного секретаря змагань)

АПЕЛЯЦІЯ

Вид змагань _____

(прізвище, ініціали учасника, щодо якого подається апеляція)

Опис ситуації _____

_____

_____

_____

Було порушено такі пункти Правил спортивних змагань з альпінізму або

Положення:

_____

_____

_____

«_____» _____ 20____ р. _____

(підпис)

З М І С Т

	Стор.
I Загальні положення	3
II Програма, ранги, дисципліни, види змагань	5
III Організація проведення змагань	8
IV Спортсмени, представники і тенери команд	12
1. Учасники змагань	12
2. Представники і тренери команди.....	13
V Суддівська колегія	14
1. Склад суддівської колегії.....	14
2. Загальні обов'язки суддівської колегії і суддів	15
3. Головна суддівська колегія змагань	15
VI Вимоги до проведення змагань з техніки альпінізму	21
1. Види програм	21
2. Техніка безпеки	21
3. Підготовка і обслуговування трас	22
4. Зона ізоляції і транзиту	23
5. Огляд та демонстрація маршруту	24
6. Підготовка спортсменів до старту	25
7. Жеребкування.....	26
8. Технічний інцидент	26
9. Дискваліфікація учасників	28
10. Лазіння у зв'язках.....	29
11. Лазіння на трудність	33
12. Лазіння з використанням ШТО, лазіння по фіксованій вірьовці та драйтулінг	37

VII Вимоги до проведення змагань зі сходжень	41
1. Вибір об'єктів і маршрутів та умови здійснення сходжень	41
2. Змагання із суддівством на місці здійснення сходжень	42
3. Змагання з суддівством за підсумками сезону (заочні змагання)	45
4. Методика оцінки сходжень при суддіцтві заочних змагань з альпінізму	47
VIII Визначення переможців змагань.....	50
IX Процедура апеляції	51
1. Апеляційна процедура на офіційне рішення судді або дії учасника на місці проведення змагань	51
2. Апеляційна процедура на офіційне рішення судді під час заочних змагань	52
3. Апеляційна процедура після змагань	53
X Додатки.....	54
Додаток 1. Попередня заявка.....	54
Додаток 2. Заявочний лист	55
Додаток 3. Звіт мандатної комісії.....	56
Додаток 4. Кількісний склад суддівської колегії згідно з рангом змагань	57
Додаток 5. Журнал інструктажу з техніки безпеки.....	58
Додаток 6. Акт готовності траси	59
Додаток 7. Штрафи за порушення у виді «лазіння у зв'язках»	60
Додаток 8. Маршрутний лист	62
Додаток 9. Штрафи які застосовуються під час порушення при сходженні.....	64
Додаток 10. Звіт про сходження	65

Додаток 11. Технічна складність і трудомістськість маршруту	68
Додаток 12. Оцінювання кліматичних, метеорологічних умов та стану рельєфу	69
Додаток 13. Оцінювання освоєння маршруту	70
Додаток 14. Оцінення темпу набору висоти	71
Додаток 15. Оцінювання темпу набору висоти	72
Додаток 16. Протокол результатів кваліфікаційних змагань	73
Додаток 17. Протокол результатів	74
Додаток 18. Апеляція на рішення судді	76

ОФІЦІЙНЕ ВИДАННЯ

Олександр Андрійович Верба,
Григорій Іванович Чуб

За загальною редакцією
Михайла Васильовича Загірняка

ПРАВИЛА **спортивних змагань з альпінізму**

Верстка – А. В. Нікітіна
Обкладинка – А. О. Осадча
Фото обкладинки – С. О. Пугачов
Редактор-коректор – Т. О. Минько

Підп. до др. 31.01.2019. Формат 60×84/16.
Папір тип. Друк лазерний. Ум. друк. арк. 3,33.
Наклад 300 прим. Зам. № 18729

Видавець і виготовлювач:
Видавничий відділ Кременчуцького національного
університету імені Михайла Остроградського
39600, м. Кременчук, вул. Першотравнева, 20
тел. (05366) 3-61-09, e-mail: poldep@kdu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4837 від 22.01.2015 року